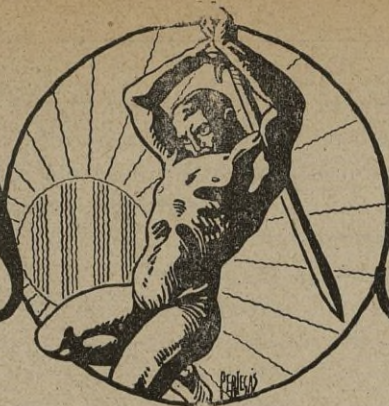

PATRIA NOVA

SEMÁNARI VALENCIANISTE

Prèus de sotscripció

Reine de Valencia.. . . Ptes. 0'50 trimestre
Catalunya i Illes Balears > 0'50 >
Espanya. > 0'75 >
Extranger.. . . . > 1'— >

Valencia 20 de Mars de 1915

Direcció pera correspondència

Kiosc de San Martí.—VALENCIA

Número sòlt: 5 céntims

VOLEM

la oficialitat de la llengua valenciana.
que siguen valenciàns tots els que 'n nòstre reine desempeñen càrrecs públics, inclosos els
governatius i administratius, i els militars que impliquen jurisdicció.
l'autonomia tan ampla com se puga obtindre per a'l municipi i la nacionalitat valenciana.
el restabliment del dret foral valencià ab les modificacions que aconsellen els temps.
el servici militar voluntari i retribuit.
la instauració del crèdit agrícola en tot el reino.
Bolsa de Treball i Musèu social valenciàns.
caixes de retiro per a la vellea.
pensions als pares prolífics i exenció d' alguns impòsts.
la ensenyansa integral gratuïta i obligatòria.
tractats de comèrs i abaratament de tarifes ferroviaries i maritimes.

Valencia se desangra

—Ya no deu quedarli sanc.

—¿I a nosatros qué? Mentres ella 's calle...

Lo que no se diu

Res han dit, que sapiam nosatros, els periòdics madrilenys de la controvèrsia havuda en l' Ateneu de Madrid al discutir-se la Memòria de la Secció de Ciències morals i polítiques. Com sempre, de lo que més se preocupen es de lo que manco nos importa.

Pero com resulta que nosatros llegim alguns atres periòdics apart dels de Madrid, s' enterem per *La Veu de Catalunya* de lo que passà en l' Ateneu i els madrilenys se callen.

Retallem part de lo que diu l' esmentat diari:

«Es precis conèixer l' Ateneu de Madrid i saber l' esperit i les tendències d' aquella casa per a comprendre la significació d' un debat regionalista sostingut per joves estudiants que portaven la llavor de ses respectives terres i que lograren impossarse, malgrat l' opinió generalment hostil dels ateneïstes madrilenys.

Inicià la discussió el jove bascongat En Josèp R. Basterra, plantejant el problema desd' un punt de vista històric i donant a les seues paraules tota la fòrta expressió qu' es la característica d' aquell pòble.

En nòm de Catalunya i tractant l' assumpte desd' un punt de vista jurídic, parlà el nòstre bòn amic senyor Rogent, de la Joventut Nacionalista de Barcelona. Finalment, EL JOVE ADVOCAT VALENCIÀ EN IGNACI VILLA-

LONGA va completar la tasca dels seus correligionaris en son aspecte polític.»

Ya ho sabeu. En Madrit s'ha parlat de regionalisme i res ha dit la premsa diària d'allí; ara, que no sabem si necessitarien l'espai per alguna *trascendental* crònica de *Don Modesto, El Barquero* o altra *immensitat* científica per l'estil, o per resenyar els pelages, números i nòms (!) d'alguna correguda de bous. I això sí que ho comprenem; lo primer es sempre lo primer. Aixina se comprén que'n Espanya estigam tots tan be i que *no hi haixca fam...*

Segurs estem, no obstant, qu'encara hi haurà qui 'ls fassa chistes a eixos grans hòmens que s'enrecordaren de les seues patries i ixqueren a defendreles. Sempre serán aquells que aplegaren a Madrit i de tot s'olvidaren, sense compendre que'n eixe olvit van els micròbis de la mort per a eixa Espanya que tant nomenen i que tant trapigen. Sempre serán els que, al cap del any qu'están en Madrit se riuen dels seus coterranis i 'ls diuen *provincianos*. Sempre serán els que pergueren l'ànima al mudar de idioma o d'esperit, com si els idiomes i esperits se pogueren mudar impunement...

Felicitem ab tot nostre còr a aquells tres joves que respongueren per tots els que no estàben en l'Ateneu de Madrit. Res els ature; hi han entorpidiments que mirats de llunt pareixen montanyes, i, al arribar a ells, veem que no alcen més sobre la terra que lo que alsaria una ralla de llapis en el piso que jafem.

PETITS I GRANS

S'òu dir prou asovint que nosatros els nacionalistes tenim de la patria un concepte reduït, mesquí.

Res més lluny de la veritat per cuant no perseguim la disgregació d'elements que tenen relacions d'interesos i afinitats naixudes de sa aproximació. Lo que no estem disposats es a admetre un concepte de patria espanyola tan raquític com el que nos presenten els partidaris de l'Espanya centralista.

No admitim el juí històric, perquè en cada moment de l'història Espanya es una; manco podem admetre encara el geogràfic, el etnogràfic i el filològic, perquè ni el paisatge, ni la

rassa ni la llengua son iguals. Sòls una cosa pòt unirnos a les diferents nacionalitats espanyoles: els interessos. Son éstos de caràcter moral uns, materials els altres, subdividintse en «exclusius» i «relatius».

Per lo que respècta als interessos morals, çab quin dret pòden imposar uns pòbles als altres una idea o principi polític o religiós? Cap dret pòt invocarse, i, no obstant, es un fet real, indiscutible, que'n Espanya regions de diferents idees polítiques están governades per un mateix principi o sistema polític antagònic. Per tant, si no es possible justificar tal anomalia per cap principi de Dret, necessari será que haixca segut executat per la fòrsa, fórmula suprema i característica dels procediments centralistes o unitaristes.

Aquells que nos tagen d'*inmovilistes*, o desconeixen les teories nacionalistes o es que conscientment vòlen enganyar a qui 'ls escolte. L'*inmovilisme* es lo estátic, i pòble estátic es aquell que's nega a relacionarse ab la civilització dels demés; el que refusa lo nou sense estudiar-ho ni discutir-ho; el que no s'assimila tot allò qu'implique aváns i progrés; es estátic, en fi, aquell que no té esperit de millorament. Pero el pòble que vòl viure ab llibertat la seua vida, perfeccionant-la i intensificant-la per el seu pròpi esfòrs, es *inmoviliste*?

Els partidaris de l'Espanya centralista, decadent i absurda; els de l'Espanya regida per lleis uniformes com si de regentar un hospici se tractara, els defensors de l'Espanya actual, eixos son els *inmovilistes*. Ells vòlen una Espanya gran, gran per el tamany; nosatros, els nacionalistes, som més modèsts; no som tan grans ni ambicionem ser-ho. Desigem una Espanya petita, rica, culta, de vida intensa i humil, sense ambicionar la dominació del món, encara que'n tot ell vullgam confederarse. Ens conformem en ser una espècie de Suïssa lliure i constituïda en una Federació de petits Estats, autonòmics en sa vida interior, podent resoldre els nostres problemes «exclusius», sense que ningun pòble extrany a estos problemes eixercisca cap acció de domini o intervenció; que sòls en els problemes «relatius» puguén intervenir els pòbles interessats en ells.

No voldríem tampòc una federació en la que dominara un pòble o altre, perquè precisament este predomini tindria que degenerar en imperialisme, i, per tant, en perjudici i me-

nyspreu dels demés pòbles federats. El nostre sentiment de nacionalitat se rebèla contra tot poder que nos vullga sometre, que prive a un pòble d'aquelles energies que puguén portarlo a una vida verament capdalosa i fòrta.

JOAN VILLANUEVA GARCÍA

A la dona valenciana

Han arribat a nosatros varies cartes i targetes de dones felicitant-nos per la orientació i esperit de nostre humil semanari, i, a lo qu'estes comunicacions representen, volem dedicarli capítul apart. Tot heu mereix l'esclat de vida, de sinceritat i de pur sentimentalisme que atresoren estes cartes i targetes.

En la ingrata tasca mampresa, tal volta siga este fet lo que més nos ajude i nos anime.

No vos hem vist may, i ab los ulls de l'ànima vos hem conegut ya, belles i anònimes comunicantes. Debeu tindre la mirada serena i penetranta de la iniciada, el seny lluminós de la elegida, la veu armoniosa de la que pregant ordena, la sancròja i bullenta del héroe immens, incomprés i anònim... Sou de la nisaga gloriosa que reblí les històries de grandeses; perteneixeu a d'aquell estòl d'estrelles del qu'ixqué Beatriu per a guiar al Dant, Joana d'Arc per a crear la més tendra pàgina de l'història de la Fransa, Agostina d'Aragó per a defensar una patria; sou les deeses inspiradores de tota obra immortal; teniu la més gran de les belleses: la bellesa que's fòrja ab llum de talent i fòc de patriotisme.

No vos podem donar les gracies perquè se nos antoixa pòc; volguérem oferir-vos la grandesa d'un barbre sacrifici per nostres ideals...

Ya vorem si podem pagar-vos.

Dòrmien en vòstres entranyes els gèrmens immaculats de vinents generacions redentores... Serán vòstres amors, per tant, els transcendents amors que, a son voltant, farán girar a les rasses com els sòls als planetes...

En vosatros, pues, está la salvació. Ya sabeu cóm hau de guiarnos. Es prou que cuan vullgau a un home, cuan acaroneu i eduqueu a un fill, cuan parleu sempre, siga en nostre idioma. Ya sabem que ho compendreu vosatros, perquè compreneu el més gran dels sacrificis: el de la maternitat. Si algú vos diu lo contrari, no

feu cas; el que tal vos diga, serà sens dupte dels que no vos comprenen; el que tal vos diga, no crearà may res...

En vosatros està la salvació, vosatros haveu de redimirnos, perque a vosatros ningú's ressitirà.

Perque vosatros sou el Amor, la Veritat unigènita...

M. FERRANDIS AGULLÓ

CÓM SE MATA A UN POBLE

Al senyor Rector de la Universitat

El grupo de Valencia dels *boy-scouts* o exploradors d'Espanya, tots els dijousos per la vesprà, dona unes conferències en el paraninfo de nostra Universitat.

El dijous dia 4 d'este mes, per causes imprevistes, no pogué acudir a l'hora de la conferència el senyor encarregat de la mateixa, i un jove explorador, de diuit o vint anys, al paréixer, veent el local ple de públic i que no's podia celebrar el acte, s'oferi a parlar sobre l'art de la litografia.

Li fon concedit el permís, i el jove, explicantse en castellà, trevallosament, fent equilibris i com millor podia, intentà donar a entendre algo de lo que's proposaba, i pogué conseguir encara molts aplausos per sa meritíssima llavor. Pero en vista de que no li era possible explicar-se en castellà, en la forma i claritat que desijaba, tenint que recurrir a cada moment a paraules valencianes pera nomenar determinats utensilis o ingredients, tingué que dir que no podia acabar la conferència per la dificultat de tindres, qu'explicar en aquell idioma.

Pues be; ¿creuen vostés que l'auto-
risaren a parlar en valencià? Assò
creem qu'era lo més indicat, cuant
manco, per rendir cult a l'ilustració
i grandea de còr d'un jove tan devòt
del Art i del Treball... Pues no, se-
nyor; se li feu passar per la vergonya
i ridiculea d'anar explicant-ho en
valencià a un senyor que s'oferi (in-
dubtablement sense donarse cònter
del denigrant escarni que allò repre-
sentaba pera nostre idioma), i el dit
senyor, com millor pogué, anà tra-
duint-ho i explicant-ho a la concu-
rrència.

De mòdo, qu'encara que se maten
energies, encara que s'afonen les
pòques iniciacions de vida que naixen
en esta desgraciada tèrra, encara
qu'es tronche en flor la ilusió d'un

jove que pensa i que treval·la, lo
essencial, lo primer de tot... ¡es que
no's parle valencià!...

No volem fer més comentaris. El
fet, per si mateix se recomana a
l'atenció dels valenciàns.

Ignorem si'l jove en cuestió serà
encara *boy-scout*. Lo que no creem es
que done la segón conferència que va
prometre. Deu pensar be antes lo que
representa lo que'n ell se feu.

Al senyor Rector de la Universitat
se dirigim per si ho ignoraba. Enten-
nem que *deu* pendre part en el asunt
i fer que aquell cas se rectifique, o
pendre les mides qu'entenga corres-
ponents pera que's repare la ofensa
feta a nostre idioma i en nostra ma-
teixa Universitat.

GLOSARI

La caravana dels que foren

Yo soc un romàntic del passat, del pre-
sent i del futur en les còses de ma patria. Al
passat l'adore i l'estime en allò qu'ens
recòrda lo temps que perdentse en la foscòr
de les hòres felices, ens fa pensar en l'en-
grandiment d'un pòble que no reconegué
igual en la tèrra. Soc romàntic del present
en tot allò que vòl dir lluita i nòva formació
de rassa. Soc romàntic del futur ab eixa
fortor de romanticisme que sentim tots
aquells que, creients fèrvits de nostra ideolo-
gia, prenim com un sacerdoti la predicació
d'eixes teories novíssimes que sistematicem
en escrits.

¡Y alguns ignorants i frèvols ens diuen
folls!

Y es que eixes gents vanes i nimies no po-
dràn may comprendre lo nostre sacrifici.

Com a bon romàntic, somniant etèr-
nament i en perenne martiri d'inoransa, sen-
tint lo romanticisme del passat, veig aldavant
de mos ulls de neurastènic discurrir ab una
constancia atormentadora i joiosa al mateix
temps, la caravana dels patricis que foren,
d'els benemèrits servidors a la Patria meua.
I me inquieten martirisadors, fentme recor-
dar aquelles èpoques glòries per a mon
pòble. Sent inquietut perque fas comparanses
i d'elles ix sempre malparat lo meu segle.

Al davant, com armijers de la mesnada
que 'ls meus ulls contemplen, veig a en Pere
Marc ab son fill Ausias, i seguintlos, tots ab
ses vestes blanques d'apareguts, Mossen
Fenollar, Bernard Vallmanya, Fenollet, Mos-
sen Vinýoles, Mossen Geróni Fuster, Joanòt
Martorell, Jaume Ròig, Roig de Corella,
Beuter, Montaner, Viciàna...

Tots passen graus, com demanant contes
a estes èpoques per la malversació de les
riqueses qu'ens deixaren.

Y muts i pensivols, com al principi disc-
rrien, entonen ara, allunyantse, un *De pro-
fundis*...

Ells son escèptics i son escèpticisme es
lògic. Pero yo, romàntic que soc també del
futur, crec en la regeneració de nostra rassa.

Mes del temps de hui, els nostres descen-
dents, ¿quin Ausias o Martorell voràn en la
caravana que forjen sos romàntics somnis?

JOANOT

Cuant la llibertat desapa-
reix, queda un país, pero
no una patria

Chateaubriand

ESPIGOLANT

La llengua castellana

Del llibre *El Catalanisme*.—Any 1 86.

No nos dòl confessar que la llen-
gua castellana—ab tots sos defèctes i
a pesar de no haver adquirit encara
aquell sagell especial que les necessi-
tats i el cosmopolitisme dels temps
modèrns han imprés en les que parlen
les nacións mes cultes—es una de les
que més nos encanten i cautiven, ha-
bentla practicat ab gust baix l'aspèc-
te purament literari. Tampòc nos dòl
confessar que, si no fora cuestió de
dignitat, la empleariem molt més
asovint, i, sobre tot, ab molt més de
gust que ho fem hui. Pero, en el ma-
teix instant en que agarrem la ploma
i escribim en castellà les primeres
paraules, no podem menys que recor-
dar qu' es una marca d'esclavage i
l'estigma de nostra degeneració, i, si
no es per pura necessitat, fem a tròs-
sos el paper, com si volguerem que
ni rastre d'ell quedara.

VALENTÍ ALMIRALL

Nòstre segón Volem

Nòstre segón Volem no es més que
corolari i, en cèrt mòdo, ampliació de
l'anterior: l'oficialitat de la llengua
valenciana en el Reyne valenci.

Que siguen valenciàns tots els que
en este desempenyen càrrecs públics,
inclosos els governatius i els a lminis-
tratius i els militars que impliquen
jurisdicció. Hens assí una de les més
grans reivindicacions patriòtiques a
que aspirem.

Als valenciàns dignes de ser-ho se
nos plena l'ànima d'indignació cuan
habem vist en els despaigs dels Go-
vèrns Civils als alcaldes dels pòbles,
confosos davant dels governadors per
no saver parlar el castellà, fins que
humillats i avergonyits, acavaven
per proposar a sons secretaris que 'ls
parlaren en nòm d'ells.

¿Pues, i lo que ocurrix davant dels
Tribunals de Justicia cuan les parts i
els testimonis en el pleit, i estos i els
procesats, en la causa criminal, des-
coneixen el castellà? Si la veritat,
per milacre, no perilla en la Babel
que se arma, tractantse de còsa en
que tant deu resplandèixer, com es el
Dret, per lo manco, asunt tan serio
com un jui be pòt convertirse en un

sainet, en menyscab de l'agust ministèri de la Justícia.

Lo que passa moltes vegades en les oficines del Estat clama al cel; alguns empleats, després de no entendre la llengua del poble, se permeten fer fisga d'ell, per eixe motiu, com si els primers no foren uns servidors del segon, que pera això els paga, pera que 'l servixquen en la seua llengua.

Ademés, quan se tracta del pago de contribucions, els funcionaris del Estat, lo mateix que 'ls empleats de empreses arrendataries d'impòsts, tendixen, procurant per l'u i les atres, a apretarli més el dogal al pobre contribuent, creentse en país conquistat per el cónter que a vòltes els té. Assò, si es que no es fan pacotilles (que de tot hi ha), pues com a forasters, res els importa el qué dirán perquè ningú els coneix, mentres que si els sobre-dits oficinistes foren de la terra inspirarien més confiança, ya que sa conducta sempre seria més fácil de ser fiscalisada dins del Reyne, que en

tota Espanya, i com a paisáns, no sòls s'esmerarien en el desempeny del càrrec, sino que mirarien per sa bona fama.

Al parlar de que siguen valenciáns els designats pera els càrrecs militars que impliquen jurisdicció en nostre Reyne, nos referim als Tribunals i a les oficines d'eixe orde, per les raons que ya havem dit relatives a la llengua, no per atra cosa.

No fa molt de temps que l'insigne publiciste En Miquel S. Oliver parlava en un hermós article, de que en Mallorca, per motiu de la resistència dels empleats peninsulars a atravesar la mar, l'isla era administrada per els islenys (que tant han de amar-la, per ser sos naturals), per lo que tots els servicis públics se prestaven ab gran regularitat, observantse, cada dia més, que augmenta la prosperitat del referit país, en sa consecucencia.

Per tindre alguna relació ab assò recordem que fa més temps encara que l'eminent escriptor ya mort,

En Alfred Calderón, en atre interessant article, s'admirava de la bona administració que s'advertia en les provincies basques, comparantla ab la desdijada nacional. Les Diputacions d'Alava, Biscaya, Guipúzcoa i Navarra tenen establert ab l'Estat lo qu'és diu un Concèrt econòmic, vera excepció al règim tributari espanyol, consistent en pagarli a l'any un tant alsat per les diferents contribucions, senyalat prèviament per abdués parts i quedant, per lo tant, facultades aquelles pera imposar els tributs que tinguen per convenient. El fet d'estar al front de les esmentades corporacions una majoria catòlica no impedi que fera tal declaració un home tan lliurepensador com aquell, lo que dona més fòrsa a l'argument.

Y es que allí on arrela la planta del regionalisme i l'Estat fica menys la ma, se mostren ben paleses les excelències de nostre enlairat ideal.

E. M. F.

El arròs i el proyècte de zones neutrals

La publicació del articulat del proyècte que, pòcs dies avans de tancar les Corts va presentar el govèrn que patim, va promoure dins de la rudimentaria organisació econòmica valenciana cert malestar produït per la no inclusió del arròs en l'article que prohibix entrar en la zona forment i vins del extranger pera sa re-exportació a atres països.

Tant en esta discussió com en les anteriors produïdes per l'anunci de presentació del proyècte, se comprovà una volta més la desorientació econòmica que domina entre nostres elements productors. Pareixia que nostres economistes agraris, qu'encara no fa molts anys se manifestaben francament lliurecambistes, perdien la memòria de ses campanyes anteriors i al combatir de primer intent la presentació del proyècte, no veïen o no volien vore que *pòrts neutrals*, *zones franques*, *zones neutrals*, com vullga dirse per el govèrn que les implanten, no son més que vàlvules reguladores pera 'l comerç, en aquells països aón estiga establert un règim econòmic francament proteccionista, com passa en el nostre, tant pera la industria com pera 'ls productes agrícols. En este fonament e intenció son

establerts en Alemanya, en Italia, en Dinamarca i en totes bandes aón se han trovat en el mateix cas. Ells no han sigut atra cosa que un mig de posar als països de règim de protecció en iguals condicions comercials que 'ls que un anterior enfortiment de son poder econòmic els havia fet amos i senyors del comerç del mon, permetintlos sa riquesa acumulada i son despèrt esperit comercial portar la competència dins dels mercats dels atres.

En realitat, pues, no son estos proyèctes més que un fòrt instrument comercial que se pòsa en les mans del país productor pera que, augmentant sa exportació, augmentant ses relacions comercials exteriors, vinga un dia a trovarse en un major creiximent de sa pròpia riquesa i un major domini comercial dels mercats consumidors de ses productes, tant dels naturals de la terra, com dels del trevall pròpi.

Assò, que son efectes sentits ya en atres nacions que han sabut aprofitarse de les ventages noves que la creació d'estos organismes els proporcionaba, me fa creure fermament que la no inclusió del arròs en l'article del proyècte de zones neutrals no

deu espantar a ningú, com no siga a aquells que, cegos de naiximent, per una simplicíssima visió econòmica del problema, no veguen el ample horitzó que un comers ben instruit i aprofitat pòt obrir en temps no llunyà a nostra producció arrocerà.

Vejam sino lo que va susoir en Alemanya, quant fa pròp de mig segle, si no recorde mal, implantà la reforma creant el pòrt lliure d'Hamburg.

Allí, com assí, el proyècte alsà grans protèstes entre 'ls elements cerealistes que veïen en éll grans perjuins pera sa fòrta producció blatera, i el temps ha vingut a demostrar que no tenien raó ninguna, pues pòc a pòc s'afirmà la reforma, i, anant el temps, se convertí el pòrt d'Hamburg en el mercat europeu del forment, en la Llonja reguladora del blat en Europa; i no crec que ningú puga demostrarme que assò li portará la ruina interior de sos cereals, sino avans al contrari, una fònt nova de riquesa pera 'l país i una major seguretat de colocació de ses pròpies collites en els anys d'abundancia i sobreproducció interior, per haver sabut afluirse, com a centre comercial, les corrents mundials dels negocis.

Estem cansats de vore com son

nostres mercats productors, exportadors de primeres matèries, que si se mira no més en una miqueta d'esperit comercial este fet, se vorà que no nos ha servit més que pera omplir les caixes dels comersos de països vehins, que més ben preparats pera les lluites econòmiques, han sabut industrialisar sa producció apoderantse de mercats que serien nostres en gran part. Este error nos porta a que podent ser lliures comercialment tingam que ser tributaris en tot d'estos comersos vehins que, nos aplanen o no, segons ses necessitats.

Assò es lo que ha vingut susoint en els nostres vins, que se paguen o no segons les necessitats dels mercats francès i alemà, aón hem exportat la majoria de la nostra producció sempre en forma de caldos o, quant no es pijor encara, de raims trapijats. I assò se veu més palpable enguany en la exportació del arròs, pues per motiu dels trastòrns subsegüents a la guèrra horrorosa qu' aflagix als més fòrts països d' Europa, Italia vené sa cullita i després, en un principi, ajudá per la vacilació criminal i el desacert de nostre govèrn, comprá com volgué part de nostra cullita i la enviá a Suïssa, i d' allí aón vullgué, i s' ha venut a preus qu' en res han beneficiat a nostres comerciants i si al avesper de italiáns i suïssos que ha vingut infestant nostre mercat valenciá desde que va la terrible conflagració.

Clar es que Italia en esta ocasió gojaba de sa posició geogràfica inmillorable pera ser transitaria de ses compres al interior; pero no estarà de més el dir que si no haguera tingut una institució lliure de comers com es el *pòrt de Génova*, no hagueren segut tan grans ses ganancies, pues els majors gastos no li hagueren permitit tant grans marges de guany.

I no asóles per mig del nostre arròs ha surtit el mercat interior europeu que la guèrra l' improvisaba, sino que també per mig del comers italiá ha servit nostre arròs pera cubrir les faltes de sa producció, enviantse grans expedicions a l' Argentina i al Uruguay, cubrint els pedidos fets per les grans fàbriques almidoneres d' aquells països, magnífics clients del despèrt comers italiá, que ha fet per nostre pòrt expedicions d' arròs ròig de mils de tonellades, que tan justament han inquietat i fet protestar a nostra molineria valenciana.

Vejam, pues, cóm sense un ins-

trument lliure de comers, se diga *port franc* o *zona neutral*, estarem sempre en desventaja davant dels països que, además de poseir estes reformes, contenen en una fòrta instrucció comercial, còses les dos que tanta falta están fent i per la que nosatros els jòvens valencianistes hem de posar un interès especial en voler conseguir.

No restringim, pues, estes reformes que foren anunciades per el govèrn i que més tart han de ser indubtablement implantades en nostre país, i trevallem fortament pera crear un gran i instruit esperit comercial que puga fer posible que algún dia siga nostre pòrt la *Llonja* del mon en el comers del arròs, pues Valencia ho mereix per sa fòrta producció i per la llaboriositat de sos fills.

F. VIET

Vèrsos de patria

RECONQUESTA

Ya ne sobren de paraules
pera fer la Patria gran,
com ho fora en atres dies
que per baldó hem olvidat.

Ya ne sobren de discursos
d' elegies i de planys,
que l' anèmia de Valencia
d' estos plors no ha de curar.

Cal que tots los fills que l' amen
los que s' senten valenciáns,
i en lo cor duguen la febra
d' un amor ben filial,

Silenciosament, en lluita
generosa i germinant;
trenquen llances per la Patria
donant cor i bras a l' alt.

Cal que s' miren les banderes
i que s' alsen tremolant:
cal brandarles en la altura
cara al poble, ben triomfals.

Cal que si hi ha sanc patricia
se demostre delerant,
que es un dia éste de prova
i de mascles l' hem de dar.

I els bogins qu' ens atarasen,
nostra historia patejant,
tot burlant la llengua nostra,
profanant nostres altars,

Han de vore en nostra audacia
sa osadia feta un drap,
i com cau son bosc estèril
als fermes colps de nostra astral.

Per' aixó n' sobren d' arengas
tot i ser en valenciá:
som ara a una reconquesta
contra ls moros pels cristiáns,
es temps de clavar la daga
ja! mig lo cor del tirá!

JOSEP M.ª BAYARRI

Pòbles benemèrits

DENIA

¡Oh, noble ciutat valenciana, honra i orgull de nostra rassa! ¡Tú, la gloriosa Denia, que 'n lo tenebrós passat arraelares en los vérges camps de la prehistòria; yo no sabré may fixarte 'l llòc d' honor que te pertany en el marvellós palau de nostra Història! Yo no sé si Escolano te feu justícia al inclòuret en la dena de les primitives ciutats ibèriques... Yo sòls sé que cuant més avance 'n les sagrades fulles que guarden ton passat de victòria, de civilisació i de sacrifici, més i més vulle admirarte i més i més plóre les perdudes llibertats, que no 't deixen alsar el vòl cap al Progrés en la mida d' atres dies, cuan fores àguila altiva i dominadora...

¡Tú, Denia immortal, que un jorn fores coronada i un atre destruïda per l' indigne Felip V; ya es sonada l'hòra de la teua maldició corajosa contra el que 't tallá les ales!... ¡Glatix, despèrta atra vegada, qu' eres tú com el còr del nostre Reyne!

Despèrta, pues, i salvarem a la Patria valenciana... Despèrta, i els còrps que 't destrosaren les entranyes fugirán terra adins, si no vòlen anar al aigua pera servir de bromeig als peixos dels teus viviers... Despèrta, i la mar que amorosa 't besa, tornarà a ser nostra com ho fon en atres dies de glòria... Despèrta, i podrás enaltir nostra llengua, crissòl de nostra rassa, i la teua industria reviurá potenta, els teus camps se reblirán de fruits i de riqueses, tos viviers marítims enriqueirán als teus fills i no 'ls vorás emigrar perdent-los pera sempre, i en ton esclat de vida els baixells i els ferrocarrils portarán a atres països els fruits de tes entranyes i 'l ressò perennal de ta esclarida fama...

¡Ciutat de Denia!... Dígueslos als teus fills que munten al jegant Mongó i llansen el crit de rebeldia contra eixe centralisme que no nos deixa ser grans i fòrts, que 'l llansen ab tota fòrsa pera que l' oixquen tots els germans de Patria que habitem les terres que desde allí dalt se divisen. Recórda que tú fores la primera en sublevarte contra el malait Felip V; sigues ara també, ciutat germana, la que nos ajude 'n la sagrada tasca d' un magne resurgir...

TIRANT LO BLANCH

* *

Rectificació

En el número anterior s' escapá

una notable errada en l'article d'esta mateixa secció.

Diu «sa ofensa a Medina» i deu dir «la ofensa feta a Medina».

Consells i advertències

Algúns periòdics de Madrid s'han ocupat de lo que còbra En Enric Prat de la Riba, president de la Diputació de Barcelona i de la Mancomunitat Catalana, per gastos de representació, dietes, coches, etc.

Lo més sensible es que tot assò haixca eixit de periòdics de la mateixa Barcelona, deixats portar per mires personals o diferències de partit en el furor de controvèrsia de les pasades eleccions.

En quant als madrilenys o madrilenyats que ho comenten, de res nos han convenut. May nos ha paregut massa lo que un funcionari d'altura tinga assignat; may nos ha preocupat *lo que sabem que cobra...* Lo que nos ha interessat saber *es lo que cobra i no sabem*, i en este cas sí que assegurariem que no està el dignísim president de la Mancomunitat Catalana.

¿Cuànts n'hi han en este cas dels centralistes?

El que ho vullga saber que li ho pregunte a Romanones, que li podrà donar detalls.

Además, ho hem llegit en *El Imparcial*. No hi ha que preocuparse.

Ha passat la típica festa de les falles, una d'eixes festes valencianes tan agradable i bella, i que no es, ni per molt, com el *agarrao* que'l centralisme nos importà.

Hem corregut Valencia veent les falles i hem juntat, joyosos, nostres veus al còr de músiques, tròns i rialles.

Sòls sentim que les falles no siguen encara més *patriotiques*. Celebrariem que'n anys vinents l'ingèni dels artistes valenciàns, may aventajat per ningú, s'apartara un pòc de la crítica, més o manco general que fins a hui l'ha dominat, i se'n entrara per nostra Història adins, qu'estem segurs que havien d'encontrar algúns asuntets interessants.

Que bò serà que, ya que fem les falles, se creme algo que mereixca la pena d'un nòu fòc valencianiste.

En el número de *El Pueblo*, corresponent al 17 d'este mes, veem un treball titulat «Petits duptes», en el cual

En Eustasi Joan Vidal s'ocupa dels ideals valencianistes que'n el mateix periòdic observem ve sustentant En Rafel Trullenque.

Com a dit senyor Trullenque aludix, no duptem qu'él, qu'es l'interessat, se servirà contestarli.

Aixina, aixina's parla. Ab un o atre sentit, pero llealment i traent la cara com el senyor Joan Vidal. Ya vorán eixos senyors que parlen entre ombres còm esta vòlta sí que s'enten els que dels ideals se preocupen, i tal vòlta siga dit senyor, dins de pòc, u dels més entusiastes de nostra Causa.

SALUTACIONS

Desde Barcelona

Un periòdic més, un nòu campió que ve a assumir-se en les files dels lluitadors per les llibertats dels pòbles. Una arma més pera esgrimir en contra'l centralisme qu'absorbix i aniquila. Una esperansa en quina'ls nacionalistes hi tenim posada tota la nostra fe, perquè un periòdic es com la veu apocalíptica que senyala'l camí a seguir per arribar un dia a la meta desijada de la llibertat i l'autonomia.

Els catalàns, com els valenciàns, tenim una ànima, tenim un no sé qué d'especial que'ns identifica i ens afirma, i necessitem, per una còsa i atra, una suma major de llibertat política i social que no jogem ara, per identificar-nos i afirmar-nos en tots els ordres de la vida humana.

L'amor a les nostres reivindicacions, no es, com molts pretenen, la lluita de l'òdi per el sentiment de rassa, perquè el nostre desig es còsa que s'anyora, perquè se sent en lo més amagat de la nostr' ànima.

Els catalàns, com els valenciàns, tenim desijos de que se'ns reconegui com a tals, de conservar tot lo qu'es nostre, de que ressalte esplendent este sagell especial que'ns diu qui som i qué som, sense qu'això vullga dir especialitat biològica en la rassa humana.

Nosotros som iguals a tots els hòmes de la terra, tenim els mateixos defèctes i'ls mateixos vicis, i com tots els hòmes, no vivim precisament nutrint l'estómac, qu'ens es també indispensable nutrir l'ànima, com a complement precis a la vida.

Tenim necessitat d'autonomia, perquè es llibertat, perquè es afirma-

ció, esta afirmació que sòls el nacionalisme permet, perquè es la seua base.

Tenim necessitat d'autonomia perquè, com a hòmes, tenim dret a disfrutar d'este complement indispensable a la vida, que sense él, ésta no es complèrta, perquè l'autonomia es essència pura qu'enfortalix i vivifica.

Lluitem incansablement, corajosamente; fem nacionalisme, que vòl dir amor a la tèrra qu'ens ha vist nàixer, que vol dir per ella, llibertat, fòrsa expansiva per a son desenrotllo accional en els complexos ordres de la vida.

Fem nacionalisme i complirem com a catalàns, nosatros, i com a valenciàns, vosatros; pero fem nacionalisme ab amor, no ab òdi; fem-lo com una raó indispensable al bon governament interior nostre, qu'ens done en el pervindre jorns de glòria i de prosperitat, perquè un dia, Catalunya i Valencia, puguen sèr l'exemple pera que les demés nacionalitats ibèriques, sacudint l'indiferentisme, vinguen a ser atres motors per impulsar la gran òbra, que sòls pot i deu portar a terme el nacionalisme.

Catalunya i Valencia tenen una mateixa història, fins podriem dir que tenen una mateixa ànima, perquè tenen una mateixa llengua qu'estimen i venèren com a còsa sagrada.

L'impuls de l'idea regenerarà a un pòble i atre i gojarán un dia d'esta llibertat que hui'ls còrs catalàns i valenciàns ya flairen, i qu'esperen ab dalit, embriagar-se cuan después del treball vinga'l descàns a coronar l'òbra.

AGUSTÍ PEDRET I MIRÓ

Propaganda.—En el número vinent donarem conte a nostres lectors del lloc i hora en que's donarà el primer mitin valencianiste. D'aplegar a bòn fi els treballs qu'están realisant-se, dit mitin se celebrarà en Torrent.

Dins d'uns dies se posarà a la venda un follet titulat *Nacionalisme valencià*, treball original d'En Rafel Trullenque.

Carta obèrta

Ciutat a 19 de Mars de 1915.

En Manuel Galindo.

Ciutat de Valencia.

Honorable senyor: En nòm del semanari valencianiste PATRIA NÒVA, redactat per una còlla de joves, cual més vehement anhel es el del renai-ximent de la Patria valenciana, me atrevixe a dirigirli la present carta ab el fi de suplicarli que al teatre de la seua propietat que s'està construint en lo carrer de San Vicent se servisca posarli el nòm de **TEATRE VALENCIÀ**.

Sent el nòm que poguera posarli independent en absolut de cuants espectacles puguen donarse en el mateix, al denominarlo d'este mòdo faria un senyalat servici a nòstra Causa, per quant representaria un constant recòrt pera tots els valenciàns d'un deure que teniem per cumplir. Ademés, no cauria, com may hem cregut puga caure vosté, en la deplorable innovació de posar als salons de espectacles i atres establiments públics uns nòms del pijor gust, per quant no son valenciàns ni espanyols sisquera i res pòden expressarnos que nos siga amable, sent tan sòls uns rars distintius que la gent després repetix mecànicament sense que may l'afalague en lo més mínim.

No duptant, senyor, he de merèixer el honor de sa respòsta, li anticipa les gracies i respetuosament el saluda son S. S. Q. S. M. B.

EL DIRECTOR,
M. Ferrandis Agulló.

DIÀLECS AL VOL

Oit fa uns dies a una elegant senyora en la Gran Via:

—Ay, qué *chelor* hace; con la calor que hacia el domingo...

Rigurosament històric. Entenem que això no es favorir gens al castellà.

En una escola de primera ensenyansa en Banyeres, regió alacantina:

—*So mestro; este niño pone mastegones en el tintero i dise que son asportines... i m' hase reir...*

¿Compreneu com se puga educar a un gic que per fòrsa té qu'expressarse en un idioma que ni sap ni sabrà may?

Enfurix el pensar en l'atrocitat que representa nòstra actual ensenyansa. ¿Quins hòmens han d'ixir aixina? Dona ganes de plorar sòls el pensar lo que som i lo que podríem ser.

En la Explanada d' Alacant. El amor i els ideals.

Ell.—Ya t' he dit que vulle que me parles en valencià. ¿Per qué parlant-lo en casa a tot' hora hem de parlar en castellà per lo carrer?

Ella.—Es que hace muy ordinario...

Ell.—Déixat estar de tonteries. Si t' pòses cursi me 'n vaig i no torne.

Ella.—¿Es que no hem vòls?...

Ell.—¿No heu saps que si? ¡Parlantme aixina t' he conegut i parlantme aixina te voldré sempre!...

—¿M' han dit qu' eres redactor de PATRIA NÒVA?

—Pera lo que vullgues manar.

—¿Es cert lo que m' han dit de que vos critiquen alguns?

—Si; uns pòcs. Pero no te fies, porque a juzgar per lo que diuen, no nos han llegit tan sòls. O es que 'ls *incomoda lo negre* o es que s' han cregut qu' es igual parlar de un tan gran ideal com el nòstre que de una faena del *Gallito*, pera lo cual tenen pròu. en oïro contar a cuansevòl amic.

—Tal vòlta siga, sencillament, porque opinen d' atra manera.

—No pòt ser. Perque el que opina raona els arguments i procura rebatirlos. Ells ni raonen ni rebatixen; no més parlen... ¿No tenen periòdics en Valencia pera escriurer contradiant-nos? ¿No hi han llòcs en Valencia pera celebrar controvèrsies públiques? ¿Per qué no heu fan?

—Estem d' accòrri. A vore, pues, qui demana la paraula.

—*Oiga, don Ramiro, ¿es cierto que su hijo de usted se ha hecho valencianista?*

—Si, senyor; es de veres.

—Hòme... ¿Y a usted no le sabe mal eso?

—A mi hem sabé mal al principi. Després m' he convensut de que ha fet molt be.

—Pero hombre, ¿a usted le parece que...?

—Perdone un instant. Supòne que vosté estarà enterat dels ideals del meu fill.

—¿Cómo no?

—Ah, molt be. Permetixcam, pues, la llibertat d' una pregunta. ¿Qué vòl dir nacionalisme?

—*Hombre, yo... muy fuerte muy fuerte, la verdad, no lo estoy...*

—Pues mire, crégam; avàns de parlar, enteres be de lo que ha de discutir. No vulle que li pase a vosté lo que a molts els passa,

que ni fan ni deixen fer, i això... no està bo pera un hòme.

—¡Vine que tire chispes!...

—¿I això? ¿Qué t' pasa?

—Pues que acabe d' oírli dir a un valencianiste qu' el hòme espanyòl no ha existit may.

—Existir, sí, com existix l' europèu, l' americà...

—¡Ah! ¿De mòdo que tú també...?

—Si, hòme, sí. Ara vaig a ser yo el que tirará chispes. ¿Cuánt aneu a acabar d' asustarse de no res que oixcau? ¿Cuánt aneu a pensar un pòc avàns de posar el crit en lo cel? Sapies, pues, que això que t' ha dit eixe valencianiste fa molt de temps que ho digné Unamuno.

—No heu sabia. Pero siga qui siga el que ho haixca dit me pareix una barbaritat.

—Anem a vore si s' entenem. ¿Aón creus tú que pòt náixer l' espanyol?

—¿Que aón, dius? Pues en cuansevòl banda d' Espanya; en... la Corunya mateix...

—Hòme, en eixe cas será gallego.

—Pues... en Madrid.

—Entonces será castellá.

—¡Hòme, si a això vas!...

—Això diu la Naturalesa i contra ella no hi ha qui vaja, ni en gillits, ni en sustos, ni en res. Pensa, pensa avàns d' asustarte.

Correspondència

Impossibilitats de poder contestar ab la deguda precisió cuantes cartes recibim, i en vista de qu' en moltes d' elles no se indiquen les senyes pera poder contestar directament als amables comunicants, obrim esta nòva secció a fi de poderlos correspondre del millor mòdo possible.

A. P. Ch.—Castelló.—Rebut i publicat com haurà vist. Gracies de tot i... ¡sempre avant!

M. M. Saul.—Valencia.—Tenim la seguretat qu' el amic D. i T. opina igual que vosté respècte al asunt que indica, encara que parega diferir al tractarlo en un instant purament brèu i incidental. Aixina li ho diguerem al amic M. Salom, que vosté tal vòlta conega. No obstant, fem seguir la seua carta.

Micalet E. V.—Valencia.—Gracies. Prenim molt en conte les seues tres proposicions i les pasem a la secció de Propaganda de la Joventut Valencianista; son verament patriòtiques i atinadíssimes.

Senyoretes A. V. i J. R.—Es veritablement hermós el eixemple de vostés. Ya vorán com, passat el temps, es el nòstre mòdo de sentir lo més veritat i gran de la vida. Ya ho saben: sempre, sempre en valencià. B. V. P.

Ll. S. B.—Alacant.—No bi ha que desmayar ni un sol instant. El triomf será ab nosatros.

Ll. de la F. i Ll.—Grau.—Tenim amics i redactors de per ahí. Pero no importa; agrairém la seua ajuda.

S. R.—Lliria.—Atmitim ab molt de gust els seus oferiments. Aguardem les seues noves.

Un catalá.—Com ya haurà vist, queden complimentats els seus desijos. Mil gracies.

D. A., J. R. i P. P.—Algemesi.—Agraits i honradissims ab les seues comunicacions. Els escriurem ù d' estos dies.

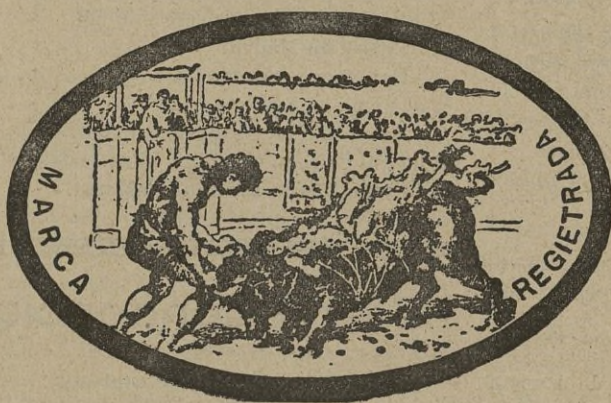
J. C.—Algemesi.—A les seues òrdens. Esperem els seus remittits.

Na D. M. V.—Valencia.—Agraidissims i reconeguts per vòstra delicadíssima deferència. ¿No 'ns podriem honrar ab una brèu col·laboració? Seria d' un gran interès. B. V. P.

M. D. i A.—Valencia.—Rebut el treball que publicarem gustosíssims. Imposible per hui, per gran excés d' original.

- - - CALSAT - - - - RIERA -

Carrer de Lauria, 5.-Valencia

Fosfo-Fito-Kola-Aliño

Novíssima medicació fosforada. Fòsforo orgànic de les llavors dels cereals i Anòu de Kola granulades. Poderós tònic reconstituent. De positius resultats en l'anèmia, tuberculòsis, escrofulisme, raquitisme, inapetència i en les convalescències. RECOMANAT PER LA CLASE MÉDICA.

De venda en les principals farmacies i drogueries d'Espanya.

Botella gran, 5 pesetes. Botella petita, 2'75

Pera demandes al per major: Farmacia de la Viuda del Doctor Aliño, plassa del Mercat, 52.—VALENCIA.

La Floresta Fábrika de flors artificials

:: Eduart Arnal ::

Saragossa, 16.-VALENCIA

Pera Ombres, Palmitos, Boquilles, Bastóns i articles pera regals

La casa Bruguera

San Vicent, 41, front al carrer San Ferrán

— VALENCIA —

Fumeu l'incomparable Paper Mefisto

: Fábrika de Conserves Vegetals :

ALFREDO J. MORGAN I COMPANYIA

GANDIA

Especialitat en tomata, pimentó, pésols, sanfaina, bresquilla, albercòc, raïm, etc.

Pera pedidos: Manuel Coll, carrer de la Corona, 15.-Valencia

Tintorería SOTO

✕ ✕ ✕

Avinguda del Pòrt, núm. 38

:: Teléfono núm. 958 ::

:: :: VALENCIA :: ::

Kiosc de San Martí

✕ ✕ ✕ ✕ VALENCIA ✕ ✕ ✕ ✕

Venda de tota classe de periòdics, semanaris

□ □ □ □ □ □ □ y revistes □ □ □ □ □ □ □

Especialitat en periòdics regionalistes